

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **H., a.s.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou E., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti odporkyni **A. B.**, bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. Z. H., advokátom so sídlom v D., **o zaplatenie 1 285,08 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 11 C 147/2012, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 26. júna 2013 sp. zn. 11 Co 136/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 83,34 € na účet Advokátskej kancelárie E., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 9. novembra 2012 č.k. 11 C 147/2012-27 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní 1 285,08 € s príslušenstvom. Vychádzal z toho, že účastníci uzatvorili platnú úverovú zmluvu, ktorá má všetky náležitosti vyžadované ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov. Na základe tejto zmluvy navrhovateľ poskytol odporkyni úver. Odporkyňa z neho dosiaľ nesplatila 1 285,08 €, preto sa navrhovateľ dôvodne domáha zaplatenia tejto sumy spolu s príslušenstvom. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Tento rozsudok napadla odporkyňa odvolaním.

Krajský súd v Trnave uznesením z 26. júna 2013 sp. zn. 11 Co 136/2013 odvolanie odmietol. V odôvodnení uviedol, že odporkyňa na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 9. novembra 2012 uznala nárok navrhovateľa čo do základu aj výšky. Pre ten prípad Občiansky súdny poriadok ukladá súdu, aby rozhodol rozsudkom na základe uznania nároku (§ 153a ods. 1 O.s.p.). Súd prvého stupňa teda rozhodol rozsudkom na základe uznania nároku, i keď to výslovne neuviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolanie proti rozsudku na základe uznania nároku je, okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia, alebo z dôvodu, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, procesne neprípustné (§ 202 ods. 1 O.s.p.). Podľa názoru odvolacieho súdu boli v preskúmvanej veci splnené podmienky na vydanie rozsudku na základe uznania nároku, povaha prejednávanej veci nevyučovala vydanie takého rozhodnutia a napadnutý rozsudok nevychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Na tomto základe odvolací súd uzavrel, že odvolanie odporkyne smeruje proti rozsudku, ktorý nemožno napadnúť odvolaním. Vzhľadom na to jej procesne neprípustné odvolanie odmietol (§ 202 ods. 1 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala odporkyňa dovolanie s odôvodnením, že jej v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že jedným z procesných predpokladov pre rozsudok na základe uznania nároku je uznávací prejav odporcu urobený v predpísanej forme. Ak je takýto prejav urobený na pojednávaní, musia prítomní účastníci konania podpísať zápisnicu o pojednávaní; v danom prípade ale zápisnicu podpísali iba sudkyňa a zapisovateľka. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí nevyjadril, že ide o rozsudok na základe uznania nároku a aj účastníkom dal také poučenie o opravnom prostriedku, ktoré nezodpovedá § 202 ods. 1 O.s.p. Uznávací prejav odporkyne nevezal súd prvého stupňa vôbec do úvahy, nezaoberal sa ním a nevyhodnotil ho. Je preto zrejmé, že pri rozhodovaní nepostupoval podľa § 153a O.s.p. Odvolací súd – pri zreteľnej absencii vôle súdu prvého stupňa vydať rozsudok na základe uznania nároku – nebol oprávnený kvalifikovať ho ako rozsudok na základe uznania nároku. Vzhľadom na to, že súdom prvého stupňa nebol vydaný rozsudok v zmysle § 153a O.s.p., bolo odvolanie odporkyne proti nemu prípustné. Pokiaľ odvolací súd napriek tomu jej odvolanie odmietol bez toho, aby ho meritórne posúdil, odňal jej možnosť konať pred súdom. Z týchto dôvodov žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu zdôraznil, že odporkyňa pred súdom prvého stupňa účinne uznala nárok čo dôvodu aj výšky. Napadnutý rozsudok treba preto považovať za rozsudok vydaný v zmysle § 153a O.s.p. Ak sú totiž splnené procesné predpoklady vyplývajúce z tohto ustanovenia, Občiansky súdny poriadok nedáva súdu žiadnu možnosť voľby, či taký rozsudok vydá alebo nevydá – súd musí rozhodnúť rozsudkom na základe uznania nároku. Ak účastník počas konania uznal nárok, nemôže už neskôr toto uznanie účinne odvolať (viď R 10/1999). Pokiaľ odporkyňa namieta skutočnosť, že na zápisnici o pojednávaní z 9. novembra 2012 sa nenachádza jej podpis, ide o nedôvodnú námietku, lebo takáto náležitosť zápisnice o pojednávaní nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Z týchto dôvodov navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; dovolateľkou napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jej dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol

potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Odporkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka tvrdí, že odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že sa odmietol vecne zaoberať jej odvolaním, i keď bolo procesne prípustné (nesmerovalo proti rozsudku na základe uznania nároku, ako mylne uviedol odvolací súd).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie nesprávny procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých oprávnení účastníka konania procesnej povahy, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Judikatúra najvyššieho súdu za prípad odňatia možnosti konať pred súdom (vo význame znemožnenia realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania) označuje aj postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 142/2013).

Vzhľadom na obsah dovolania bolo v dovolacom konaní potrebné posúdiť, či odvolací súd odmietol odvolanie odporkyne, ktoré – ako tvrdí dovolateľka – bolo procesne prípustné.

Podľa § 153a ods. 1 O.s.p. ak počas konania žalovaný uzná pred súdom nárok uplatnený žalobou alebo jeho základ ale ak sa žalobca vzdá pred súdom svojho nároku, súd rozhodne rozsudkom na základe uznania alebo vzdania sa nároku. V zmysle § 157 ods. 4 O.s.p. v odôvodnení rozsudkov podľa § 114 ods. 5, § 153a ods. 1 a § 153b ods. 1 O.s.p. uvedie súd iba predmet konania a ustanovenie zákona, podľa ktorého rozhodol.

Rozsudok na základe uznania nároku je procesný inštitút, ktorý bol do procesného práva zaradený za účelom zjednodušenia a zrýchlenia občianskeho súdneho konania. Účelom ustanovenia § 153a ods. 1 O.s.p. je zhospodáriť konanie v prípade, že odporca osobitným úkonom uzná navrhovateľov nárok. V dôsledku uznávacieho prejavu odporcu odpadá dôvod, pre ktorý sa konanie začalo (spornosť v otázke existencie uplatneného nárok). Ak odporca v priebehu konania navrhovateľov nárok účinne uzná, súd už ďalej nezisťuje skutkové okolnosti a na ich objasnenie nevykonáva dokazovanie – vychádza zo samotného uznania nároku odporcom. V prípade, že sú splnené predpoklady vyplývajúce z § 153a ods. 1 O.s.p., je súd aj bez návrhu povinný (obligátne) rešpektovať procesnú situáciu, ktorá nastala v dôsledku uznávacieho prejavu odporcu a musí vydať rozsudok na základe uznania nároku (viď direktívnu dikciu zákona – „súd rozhodne“); súd teda v takom prípade nemá možnosť zvažovať, či rozsudok na základe uznania nároku vydá alebo nevydá.

Ustanoveniu § 153a ods. 1 O.s.p. a účelu, ktorý sa ním sleduje, zodpovedá aj „úspornosť“ písomného vyhotovenia rozsudku na základe uznania nároku. Požiadavka skráteného odôvodnenia rozsudku na základe uznania nároku reflektuje jeho osobitný charakter; pokiaľ totiž súd v prípade uznania nároku obligátorne – bez ohľadu na doterajšie výsledky konania – rozhoduje iba so zreteľom na uznávací prejav odporcu, nie sú skutkové ani právne závery súdu pre jeho vydanie podstatné, a preto ani nemusia byť vyjadrené a vysvetlené v odôvodnení takéhoto rozsudku.

V danom prípade má kľúčový význam skutočnosť, že odporkyňa 9. novembra 2012 na pojednávaní pred súdom prvého stupňa uznala navrhovateľov nárok. Doslovne uviedla, že „pohľadávku čo do dôvodu i do výšky uznáva v plnom rozsahu, s návrhom sa stotožňuje ...“ (viď č.l. 26 spisu). Skutočnosť, že nepodpísala zápisnicu o pojednávaní z uvedeného dňa, nemá za následok neúčinnosť jej uznávacieho prejavu. V zmysle § 40 ods. 2 O.s.p. zápisnicu podpisuje predseda senátu, samosudca alebo súdny úradník a zapisovateľ, ktorý zápisnicu spísal; ak predseda senátu nemôže zápisnicu podpísať, podpíše ju za neho iný člen senátu. Ak bol uzavretý zmier, podpisujú zápisnicu aj prítomní účastníci. V preskúmvanej veci nebol uzavretý zmier; odporkyňa uznala navrhovateľov nárok. Z ustanovenia § 40 ods. 2 O.s.p. nevyplýva, že by účastníci podpisovali (aj) zápisnicu o pojednávaní, na ktorom odporca uznal navrhovateľov nárok.

I keď obsah prvostupňového rozsudku celkom zreteľne nevyjadruje, že ide o rozsudok na základe uznania nároku, treba mať (vzhľadom na uznávací prejav odporkyne) na zreteli, že súd prvého stupňa v danej procesnej situácii ani iný rozsudok nemohol vydať. Odvolací súd preto správne vychádzal z toho, že odvolanie odporkyne smeruje proti rozsudku na základe uznania nároku, a opodstatnene dospel k záveru, že tento opravný prostriedok je v danom prípade procesne neprípustný (§ 202 ods. 1 O.s.p.), lebo boli splnené procesné predpoklady pre vydanie rozsudku na základe uznania nároku (§ 153a ods. 1 O.s.p.) a napadnutý rozsudok nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Súd prvého stupňa v poučení o opravnom prostriedku nesprávne uviedol, že proti jeho rozsudku je prípustné odvolanie, toto nesprávne poučenie nemohlo ale založiť prípustnosť odvolania. Občiansky súdny poriadok pamätá aj na prípady, v ktorých súd účastníkov konania buď vôbec nepoučil o možnosti podať odvolanie, alebo ich nesprávne poučil v tom zmysle, že odvolanie prípustné nie je, i keď prípustné je (viď § 204 ods. 2 O.s.p.). Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ale nevyplýva, že by v dôsledku (nesprávneho) poučenia súdu o tom, že odvolanie prípustné je, bolo odvolanie prípustné napriek tomu, že ho zákon priamo vylučuje.

Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu, v rámci ktorého odmietol odvolanie ako procesne neprípustné, nebola odporkyňi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ odporkyňa v dovolaní namieta, že súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie (najmä sa nezaoberal jej uznávacím prejavom), ktoré je v dôsledku toho nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že judikatúrou najvyššieho súdu (viď R 111/1998) je nepreskúmateľnosť považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Takáto právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, 1 ECdo 10/2014). Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 uviedol, že „nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

Dovolací súd preto uzatvára, že i keby rozsudok súdu prvého stupňa bol prípadne nepreskúmateľný (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania odporkyne.

Keďže prípustnosť dovolania odporkyne nevyplýva z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nepotvrdila sa existencia vady tvrdenej dovolateľkou (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale ani žiadnej z ďalších väd uvedených v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo procesne úspešnému navrhovateľovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu priznal náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.) spočívajúcu v odmene advokátskej kancelárie za 1 úkon právnej služby – vypracovanie vyjadrenia navrhovateľa z 10. februára 2014 k dovolaniu odporkyne [§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby, určil dovolací súd podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 61,41 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (8,04 €)] a s DPH (13,89 €) predstavuje spolu 83,34 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. novembra 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková